

Notat

Dato: 17.12.2014
Arkivsak: 2014/22282-36
Saksbehandlar: sigaard

Til: Fylkesutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Høyring - forslag til endringar i lov om interkommunale selskap

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sendt på høyring forslag til endringar i lov om interkommunale selskaper (IKS-lova). Bakgrunnen for forslaget er at lova kan medføre konkurransevridande offentleg støtte etter EØS-avtalen artikkel 61 (1), og er i utgangspunktet ulovleg, med mindre støtta er meldt til ESA og godkjent. Forslag til endringar i lova vert gjort for å bringa dette i tråd med EØS –avtalen sine reglar.

I høyringsnotatet føreslår departementet at IKS-lova sine ansvarsreglar vert erstatta av nye reglar om begrensa deltakaransvar. Vidare vert det åpna for at interkommunale selskap kan takast under ordinær konkursbehandling etter lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs. Andre endringar i IKS-lova som vert endra som ein konsekvens av at det vert innført begrensa ansvar, er reglar om selskapskapitalen og reglar som skal styrka vernet om kreditor når det ubegrensa ansvaret fell bort. Det vert lovfesta eit krav om at interkommunale selskap skal ha ein forsvarlig egenkapital. Endring vil sikre betre samsvar mellom IKS-lova og EØS-avtalen sine reglar om offentleg støtte. Lovendringane vil og kunna bidra til meir lik konkurransevilkår mellom interkommunale selskap og andre aktørar som opptre i det same marknad.

Fylkesrådmannen legg fram lovendringsforslaget til orientering, då Hordaland fylkeskommune er medeigareigar av IKS-selskap.

IKS-lova.

Lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper (IKS-lova) trådte i kraft 1. januar 2000. Lova regulerer selskap med meir enn ein eigar, og der alle deltakarane er kommunar, fylkeskommunar eller interkommunale selskap. Lova tilbyr kommunar og fylkeskommunar (heretter kommunar) ei selskapsform som er tilpassa oppgåver av forretningsmessig art.

Deltakarane i et interkommunalt selskap har i dag et ubegrensa ansvar for selskapsforpliktelsane. Etter § 3 heftar den enkelte deltakar ubegrensa for ein prosent- eller brøkdelen av selskapet sine forpliktelsar, og til saman utgjør delane selskapet sine samla forpliktelsar. I § 23 framgår det at konkurs og gjeldsforhandling ikkje kan åpnast i eit interkommunalt selskap. Det same gjeld for kommunar og fylkeskommunar som er ansvarlige for selskapet sine forpliktelsar. Dei er beskytta mot konkurs i kommunelova § 55 nr. 2.

Departementet varsla i Ot.prp. nr. 95 (2005 - 2006) om lov om endringar i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommunar og fylkeskommunar (interkommunalt samarbeid) at ein ville føreta ei gjennomgang av IKS-lova si ansvarsform i eit statsstøtterettsleg perspektiv. I lys av tidligare dialog med ESA knytt til IKS-lova og

ESA sitt pålegg om å endra statsføretakslova, samt saker om statsstøtte knytt til kommunal verksemd dei seinare år, ser departementet det som naudsynt å endra IKS-lova for å sikra at denne er i tråd med EØS-reglane om offentlig støtte. Det er også eit mål å sikra mest mogeleg like konkurransevilkår mellom offentlege og private aktørar på marknaden. Den potensielle garantien og fordelene som loven si ansvarsordning medfører i dag for interkommunale selskap i marknaden, bør på denne bakgrunnen opphøyra.

IKS-loven og EØS-avtalens reglar om offentlig støtte

Ein konsekvens av at deltakarane i interkommunale selskap har ubegrensa ansvar, og at korkje deltakarane sjølv etter kommunelova, eller selskapa etter IKS-lova kan gå konkurs, er det liten eller ingen risiko å gje interkommunale selskap lån. Det ubegrensa ansvaret i kombinasjon med konkurfsforbudet kan i realiteten innebæra ein garanti for dei forpliktelsane interkommunale selskap påtar seg. Dette medfører at interkommunale selskap kan få ein økonomisk fordel i form av ein mogelegheit for å ta opp lån på gunstigare betingelsar enn kva som ville vært tilfelle med ein begrensa ansvarsform. Fordelen er vederlagsfri, dvs. de interkommunale selskapa betaler ikkje noko form for kompensasjon for den økonomiske fordelene som ligg i garantien. Ordninga medfører dermed at interkommunale selskap som driv markedsretta verksemd kan få ei føremon framfor andre aktørar på marknaden. Ordningar som gjennom offentlige midlar tilgodeser enkelte selskap/føretak framfor andre, kan utgjøra konkurransevridande offentlig støtte etter EØS-avtalen artikkel 61 (1), og er i utgangspunktet ulovleg, med mindre støtta er meldt til ESA og godkjent.

Kort om hovudtrekka i departementet sitt forslag i høyringsnotatet

Departementet har sett på om IKS-lova høver med EØS-reglane om offentlig støtte, og dei konkurransemessige verknadane av dagens ordning. Departementet legg til grunn at mykje kan tala for at IKS-lova si ansvarsordning ikkje fullt ut er i samsvar med EØS-avtalen sine støttereglar. Dette er også konklusjonen i ei ny juridisk utgreiing som er gjort på oppdrag frå departementet.

Departementet føreslår å endra IKS-lova si ansvarsform frå eit ubegrensa ansvar til eit begrensa deltakaransvar etter mønster av lov 13. juni 1997 nr. 44. om aksjeselskaper (aksjelova) § 1-2 første ledd. Som en konsekvens av dette vert det føreslått at IKS-lova sitt konkurfsforbud i § 23 vert oppheva. Departementet legg til grunn at ei slik endring vil sikra betre samsvar mellom IKS-lova og EØS-avtalen sine reglar om offentlig støtte. Denne løysinga svarar til det som gjeld for statsføretakslova. Dette vil kunna bidra til meir like konkurransevilkår mellom interkommunale selskap og andre aktørar som opptrer i den same marknaden.

Som ei følgje av dettevert det blant anna v føreslått å ta inn nye reglar knytt til eigenkapital, utbytte og endringar i innskotskapitalen, som skal bidra til betre vern av kreditor når det ubegrensa ansvaret faller bort.

Forslaget innebær at forpliktelsar som dei interkommunale selskapa har stifta før endringa i lova trer i kraft, og som er knytt til konkrete låneavtalar, ikkje skal ha same vern som tidligare. For disse forpliktelsane vert det foreslått ei overgangsordning som medfører at det ubegrensa ansvaret vert oppheva eit år etter at lova vert sett ikraft.

Økonomiske og administrative konsekvensar

Kommunar og fylkeskommunar

Forslaget til endringar i lova medfører ingen nye materielle plikter for kommunar og fylkeskommunar. Kommunar og fylkeskommunar vil bli frigjort frå det økonomiske ansvaret for ny gjeld stifta av dei interkommunale selskapa. Dei vil og bli fritaken frå det økonomiske ansvaret for selskapa si eksisterande gjeld etter en overgangsperiode på eitt år.

Interkommunale selskap

Forslaget vil ha visse økonomiske konsekvensar for dei interkommunale selskapa. Selskapa vil kunne få mindre gunstige kredittvilkår som følgje av at garantiordninga fell bort. Det er sannsynlig at lånekostnadane vil auka noko i høve til nivået i dag. Framtidige og nye lånekostnadar for interkommunale selskap vil sannsynleg vera i samsvar med ordinær marknadspris.

For interkommunale selskap som korkje driv økonomisk aktivitet i høve til EØS-avtalen art. 61 (1), eller næringsverksemd i høve til kommunelova § 51, kan kommunen stilla garanti for verksemda. Slik garanti vil kunne redusere risikoen for lånegjevar, og leggja betre til rette for lavare lånekostnadar for disse selskapa. Eigarane av interkommunale selskap må sjølv ta risikoen for vurderingar knytt til det lovmessige av slik garanti.

Endringane i lova si ansvarsordning vil ikkje innebæra krav til omdanning av selskapa.

Høyringsnotatet finn ein under:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/plan/hoeringsnotat_endringeriiksloven.pdf (ta kopi)